

II Всеукраїнський історико-культурологічний форум «Сікорські Читання»

18 жовтня у ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» відбувся II Всеукраїнський історико-культурологічний форум «Сікорські читання». Його цьогорічне проведення було приурочено 90-й річниці від дня народження визначного музейного діяча, Героя України Михайла Івановича Сікорського. Слід зауважити, що перше подібне зібрання було організоване 7 листопада 2012 року, про що йшлося у відповідній публікації на сторінках часопису «Краєзнавство» [1]. Метою його проведення стало вшанування пам'яті та подвижницького поступу відомого музейного діяча, осмислення його творчого внеску у розвиток вітчизняної музейної справи, збереження та популяризацію української народної культури.

Основна ідея започаткування заходу всеукраїнського рівня у Переяславі-Хмельницькому полягає у консолідації наукових та творчих ініціатив у галузі історичної науки, культури та мистецтва, що презентують усю країну. Адже відомо, що витoki історії нашої держави невід'ємно пов'язані з Переяславщиною. Переяславська земля, з її історичною спадщиною, по праву вважається праколискою української державності, культури, духовності та національної традиції. Тут відбувалися знакові події, що визначали долю нашого народу. Поруч з Києвом та Черніговом Переяслав був одним з основних політичних центрів давньоруської держави – Київської Русі. Найдавніші писемні відомості зафіксували й донесли до нас чимало цікавих фактів з життя наших пращурів на цій землі. Засновником Переяслава за літописною легендою вважається Св. Володимир (Великий), що приніс на Русь християнську віру. З Переяславщиною пов'язана перша літописна згадка етноніму «Україна» (1187 р.). З нею тісно перегукуються імена видатних постатей того часу: Ярослава Мудрого, Володимира Мономаха, Юрія Долгорукого, св. Єфрема та інших. У добу козацтва місто стає ареною важливих військово-політичних подій. Його історичний розвиток ототож-

нюється з такими історичними постатями як Криштоф Косинський, Северин Наливайко, Тарас Федорович (Трясило), Богдан Хмельницький, Іван Сулима, Іван Виговський, Яким Сомко, Юрій Хмельницький, Іван Мазепа, Іван Мирочич та багатьма іншими. Наукову, культурну та мистецьку візію Переяславщини забезпечують імена загальноновизнаних світочів Григорія Сковороди, Тараса Шевченка, Шолома-Алейхема. На тлі такого розмаїття історичних та культурних постатей і подій, що супроводжували розвиток краю, внесок М.І. Сікорського у збереження та вивчення пам'яток нашого минулого являє собою подвижницький подвиг, завдяки якому сьогодні існує пам'ять про наше минуле, забезпечується виховання сучасних та наступних поколінь українців.

Започаткування та проведення Всеукраїнського історико-культурологічного форуму «Сікорські читання» є намаганням зберегти здобутки та продовжити справу Героя України М.І. Сікорського. Його засновники та співорганізатори в особі Національної спілки краєзнавців України, ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» та громадської культурно-просвітницької організації «Переяславський Скарб» спільними зусиллями, вже вдруге організували й провели цей захід задля вшанування подвижницького поступу відомого музейного діяча Михайла Івановича Сікорського.

Цьогорічна програма форуму складалася з двох основних частин: виставково-експозиційної та наукової. Перша з них включила виставку художніх робіт, організовану кафедрою мистецьких дисциплін вищеназваного університету «Мистецький вернісаж». До неї ввійшли збірки творів місцевих авторів: «Українські мотиви», «Барви Переяславського краю», «Переяславська Мнемосіна», «Символіка Трипілля». За прикладом минулого року, студенти та викладачі закладу організували для гостей форуму майстер-класи з декоративного мистецтва під узагальнюючою назвою «Дивотвори», за такими напрямками:

Виставкові експозиції під час форуму оглядають Олександр Гончаров, Тетяна Носаченко, Віктор Коцур, Григорій Савченко, Микола Томенко, Олександр Реєнт

«Живопис», «Текстильна лялька», «Лялька-мотанка», «Модульне орігамі», «Мистецтво декупажу», «Вишивка». Схвальну оцінку мистецьким творам дав заступник голови Українського фонду культури, заслужений та народний художник України, лауреат Державної премії України ім. Т.Г. Шевченка Леонід Андріївський.

Також у межах виставково-експозиційного блоку організаторами було заявлено тематичну збірку з книжкових фондів університетської бібліотеки «Музейний зодчий України». Упродовж роботи форуму в одному з її читальних залів експонувалася виставка робіт фотохудожника Віктора Сокола «Моє життя – мої музеї», присвячена Михайлу Сікорському та його дітищу – переяславським музеям.

Центральною подією цього річного форуму стало вручення Премії імені Героя України Михайла Сікорського, що відбулося під час спільного засідання Президії Національної спілки краєзнавців України та вченої ради Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди. Започаткування та вручення цієї почесної нагороди стала

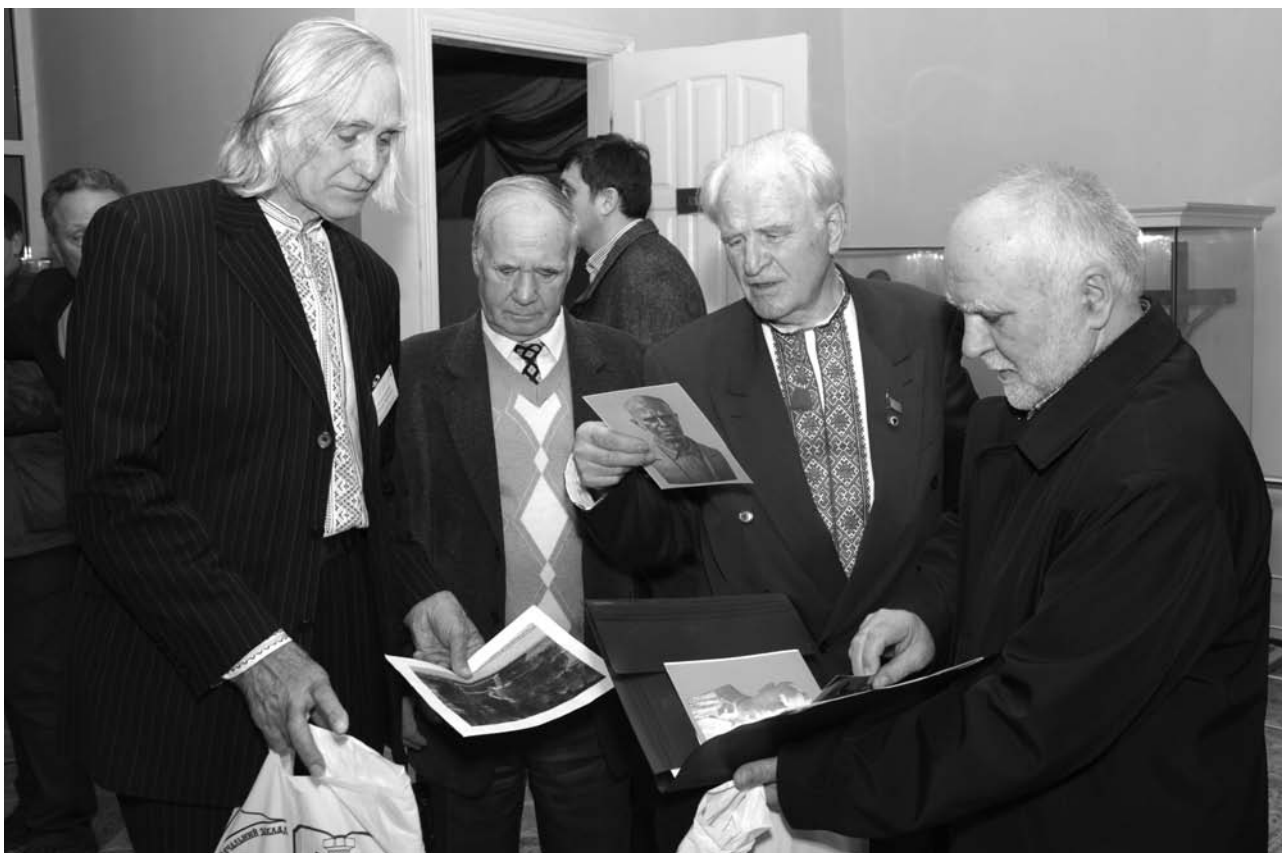
Перші лауреати Премії імені Михайла Сікорського: Борис Войцехівський, Валентина Сікорська, Лариса Грузська, Микола Мохінчук

Олександр Реєнт
вручає посвідчення члена НСКУ
Віталію Коцуру

результатом втілення ініціативи, що була озвучена на минулорічному форумі. З вітальним словом до учасників зібрання звернулися голова Національної спілки краєзнавців України Олександр Реєнт, народний депутат України Микола Томенко, міський голова Олександр Шкіра.

За рішенням президії Національної спілки краєзнавців України Премія присуджується за вагомий внесок у дослідження та збереження культурної спадщини України та розвиток музейної справи. Першого вручення почесної нагороди були удостоєні: ветеран краєзнавчого руху на Київщині Валентина Сікорська, директор Житомирського обласного краєзнавчого музею, член Національної спілки краєзнавців України Лариса Грузьська, ректор Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди, доктор історичних наук, професор, академік НАПН України, член Національної спілки краєзнавців України Віктор Коцур, заслужений журналіст України, член Національних спілок краєзнавців та журналістів України Микола Махінчук та культуролог, радник-організатор комітету Національної премії України імені Тараса Шевченка,

Леонід Андріївський, Павло Ларіонов, Борис Войцехівський, Степан Куций
обговорюють проект пам'ятника М.І. Сікорському

член правління Українського фонду культури та Громадського організаційного комітету “Великого проекту” “Григорій Сковорода – 300”, член Національних спілок краєзнавців та журналістів України Борис Войцехівський.

Під час урочистостей відзнакою Переяслав-Хмельницького університету – «Медаллю Григорія Сковороди» були нагороджені народний депутат України Микола Томенко та голова міста Олександр Шкіра. Цінний подарунок за організаційне сприяння та інформаційну підтримку заходу отримала президент Всеукраїнського благодійного фонду «Журналістська ініціатива» Людмила Мех. Поздоровленням першим лауреатам та вітанням усім гостям дійства стала святкова концертна програма. Ще однією важливою подією на спільному урочистому засіданні стало вручення квіткових новим членам НСКУ, яке здійснив особисто її голова Олександр Реєнт.

По завершенню урочистостей для наукової та культурної громадськості організаторами форуму було представлено «Особистий архів М. І. Сікорського» – зібрання документів та матеріалів з яких, згідно з планами організаторів буде облаштовано архів-музей Героя України. Його впорядкування стало можливим завдяки співпраці племінниці М.І. Сікорського Валентини Сікорської, що збрала та передала понад чотириста різноманітних документів, та працівниці університету Вікторії Вовкодав, яка виступила упорядницею цих матеріалів, здійснивши їх докладне наукове опрацювання. Дана робота є початковим етапом на шляху глибокого наукового вивчення та дослідження постаті М.І. Сікорського, результатів його професійної та громадської діяльності. Наявні документи утворили окремих фонд наукової університетської бібліотеки.

Однією з важливих ініціатив, що обговорювалася учасниками форуму, став проект пам’ятника М.І. Сікорському, що був запропонований Заслуженим художником України Степаном Куцим, авторству якого вже належать два погруддя Героя України. Також заявлялося й про альтернативні проекти, зокрема Миколи Шматка, що працює у мarmorі. Допоки ж в пам’ять про визначного земляка, завдяки якому Переяслав-Хмельницький по праву називають містом музеїв, встановлені дві меморіальні дошки.

Наукова складова форуму позначилася роботою двох круглих столів: «Михайло Сікорський в культурному просторі України» та «Краєзнавство Переяславщини: дослідження, проблеми,

постаті». До тематичних напрямків першого зібрання були включені наступні:

- життєвий подвиг М.І. Сікорського та пам’ять про нього;
- вплив діяльності Героя України М.І. Сікорського на становлення та розвиток музейної галузі України;
- спадок М.І. Сікорського – вписання української національної самобутності в світовий історико-культурний простір.

Під час роботи круглого столу організатори представили 2-ге видання збірки різночасових музеєзнавчих праць Михайла Сікорського «Моє життя – мої музеї...» та інформаційну брошуру за результатами роботи минулорічного форуму [2;3]. Також представниками університетської бібліотеки Ольгою Шкірою (директор) та Ніною Обертій окремо було анонсовано підготовку до друку науково-методичного видання в серії «Наукова еліта Переяславщини» – «Сікорський Михайло Іванович». До нього увійдуть спогади колег та друзів, розлога бібліографія авторських публікацій та праць про М.І. Сікорського, а також інші матеріали.

Робота другого круглого столу торкнулася таких питань:

- краєзнавчі дослідження та музейна справа на Переяславщині;
- історія краєзнавчого руху на Переяславщині;
- сподвижники краєзнавчого руху Переяславщини;
- літературне краєзнавство Переяславщини.

На зібраннях були озвучені доповіді широкого загалу фахівців: науковців університету, музейних працівників, представників громадськості, студентів та учнів шкіл. За задумом організаторів консолідація роботи зазначеного контингенту пошуковців у заявленій тематичній ніші повинна сприяти осмисленню спадку, що лишився після М.І. Сікорського, та здатна окреслити нові перспективи розвитку науково-дослідницької, музейної та краєзнавчої роботи.

Усвідомлюючи необхідність подальшої роботи над вивченням спадку Героя України, організатори форуму планують розпочати роботу над створенням архіву відеоінтерв’ю та документального фільму, присвяченого пам’яті видатного музейного зодчого.

Проведення наступного Всеукраїнського історико-культурологічного форуму «Сікорські читання» традиційно відбудеться у жовтні наступного року.

Джерела та література

1. Нагайко Т. Історико-культурологічний форум «Сікорські читання» – данина пам'яті Музейному Зодчому України / Тарас Юрійович Нагайко // Краєзнавство: науковий журнал. – 2012. – Ч. 4 (81). – 220 с. – С.132-138.

2. Моє життя – мої музеї... : [зб. матеріал. До 90-річчя від дня народження Героя України М.І. Сікорського] / [упоряд. та коментар.: О. Горбовий, Т. Нагайко; ред. Т. Нагайко ; вступ. ст. Л. Новохатько]. –

2-ге вид., перероб. та доп. – Переяслав-Хмельницький : ФОП О.М. Лукашевич, 2013. – 258 с.

3. «Сікорські читання» : І Всеукр. історико-культуролог. форум, 7 листопада 2012 р. / [укл. : О. Шкира, Л. Губар, Т. Деркач, Т. Нагайко ; стенограм. А. Шпиля] ; ДВНЗ «Переяслав-Хм. ДПУ імені Григорія Сковороди», ГКПО «Переяславський скарб». – Переяслав-Хмельницький : ФОП О. М. Лукашевич, 2013. – 48 с.

Тарас Нагайко

II Всеукраїнський історико-культурологічний форум «Сікорські читання»

В статті освітлена робота II Всеукраїнського історико-культурологічного форуму «Сікорські читання». В частині розповідається про першому врученні Премії імені Героя України Михайла Сікорського.

Ключевые слова: М.І. Сікорський, Переяслав-Хмельницький, Всеукраїнський історико-культурологічний форум «Сікорські читання».

Taras Nagaiko

II Ukrainian historical and cultural forum «Sikorsky Chytanniya»

The article highlights the work of the Second All-Ukrainian historical and cultural forum «Sikorski reading». Specifically refers to the first award of Hero of Ukraine named Michael Sikorski.

Key words: M.I. Sikorski, Pereyaslav-Khmelnytsky, Ukrainian historical and cultural forum «Sikorsky Chytanniya»

Світлана Смілянець, Олександр Гончаров (м. Київ)

Другі краєзнавчі читання пам'яті Петра Тронька

20 листопада 2013 року в рамках других краєзнавчих читань, присвячених пам'яті Петра Тронька (перші проходили у листопаді 2011 року), в Національній історичній бібліотеці України відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція «*Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України*». Особливістю цього річної конференції є те, що вона розпочала цикл заходів Бібліотеки з відзначення 200-річчя від дня народження Тараса Григоровича Шевченка. Організатори конференції: Міністерство культури України, Національна історична бібліотека України, Національна спілка краєзнавців України, Київський національний університет культури і мистецтв.

У заході взяли участь понад 60 представників бібліотек, архівів і музеїв, викладачі профільних вишів, краєзнавці-аматори з різних регіонів України. На фаховому форумі висвітлено теми: діяльність академіка П.Т. Тронька в галузі краєзнавства та відтворення пам'яток історико-культурної спадщини України; сучасні теоретичні та методичні проблеми бібліотечного краєзнавства; питання збереження та організації фондів на національних мовах; створення краєзнавчих електронних ресурсів в бібліотеках; краєзнавча бібліографія як складова бібліотечного краєзнавства; дослідження історії вітчизняних бібліотек, музеїв, архівів; популяризація краєзнавчих ресурсів, продуктів і послуг біб-